

FBA fortsätter efter mordet på Zaida

Folke Bernadotteakademin jobbar med säkerhet för de experter som myndigheten skickar ut i världen.

Vi har träffat generaldirektören Sven-Eric Söder.

Det är ett arbete som aldrig kan bli klart, säger FBA:s GD Sven-Eric Söder om säkerheten för hans utsända.
Foto: Moa Karlberg

Mordet på Zaida Catalán i mars skakade om hela den värld av myndigheter och organisationer som jobbar för att skapa fred och trygghet i länder där detta är långt från självklarheter. Zaida Catalán var del i en expertpanel som arbetade i Kongo på mandat av FN:s säkerhetsråd. Säkerheten runt henne, hennes kollega Michael Sharp och deras tolk har ifrågasatts.

För Folke Bernadotteakademin, FBA, blev mordet dock ingen vändpunkt. Myndigheten har sedan den började sända ut civila experter till konfliktområden 2002, jobbat aktivt med säkerhet.

– Det som hände Zaida tog oss alla väldigt hårt. Hon hade några år tidigare varit utsänd av oss och jag lärde själv känna henne när jag började på FBA, säger Sven-Eric Söder, generaldirektör för FBA.

”Blir aldrig klart”

Mordet på Zaida visar, menar Sven-Eric Söder, hur viktigt det är för alla som verkar i konfliktområden att arbeta med säkerhetsfrågor.

– Det är ett arbete som aldrig heller blir klart. Säkerhetsarbetet är levande materia som måste utvecklas och underhållas kontinuerligt. Säkerhetsförutsättningarna förändras från en dag till en annan, kanske från en timme till en annan, och det är väldigt viktigt att följa det som sker för att kunna dra viktiga och riktiga slutsatser.

Hur jobbar ni med säkerhet?

– Vi har en säkerhetsorganisation, vi har en säkerhetsskyddschef, vi har ett system som många myndigheter har som heter tjänsteman i beredskap som har 24/7-täckning, det vill säga du kan alltid få kontakt med någon ansvarig.

Fredsarbetarna, de civila experterna som är utsända av FBA, förbereds före sekundering.

– Vi har alltid en insatsförberedande utbildning. Alla sekunderingar är emellertid inte till högriskområden. Vi har också sekunderingar till huvudkontorsmiljöer i New York, Genève, Bryssel, Warszawa och Wien och dessa uppdrag är annorlunda. Men om man åker till ett högriskområde så vill vi också att man ska

gå igenom en särskild säkerhetsutbildning, en så kallad HEAT-kurs, säger Sven-Eric Söder.

Inte anställda

Och när de kommer hem?

– Vi tar naturligtvis också hand om våra kollegor när de har avslutat sina uppdrag. Vi genomför avslutningsamtal och stöttar med andra åtgärder om det behövs.

De experter som FBA sänder ut är normalt inte anställda av myndigheten.

– Personerna som vi sekunderar till internationella uppdrag runt om i världen är sällan anställda av oss, så som är fallet i Försvarsmakten eller polisen. De skickar ju ut sin egen personal och det innebär att de kan ha ett längre ansvar efteråt. Vi har ingen anställningsrelation till den personal som sekunderas efter avslutad internationell tjänstgöring.

Det betyder att FBA får sätta in eventuella stödresurser när sekunderingen tagit slut, något längre stöd kan det inte bli.

– Men vi gör absolut vad vi kan, säger Sven-Eric Söder.

kunderade. Så samarbetet tar ju sig lite olika uttryck beroende på vilken organisation vi arbetar med.

Det blir samarbete och besök på plats?

– Absolut. Emellanåt besöker vi missionerna i fält för att undersöka säkerhetsförhållandena på plats. Det har vi gjort exempelvis några gånger i Ukraina i OSSE-insatsen där, tillsammans med ansvariga i Wien, och andra medlemsstater som sekunderar till den insatsen.

Zaida var för ett par år sedan med om ett självmordsattentat på en polisstation i Kabul.

– Det stämmer. Då hade vi ett så kallat close protection team som följde henne och kunde ta henne ut ur den utsprängda byggnaden. Tyvärr omkom personer även om Zaida klarade sig då. Självklart satte det sina spår och vi stöttade ju henne då på bästa sätt. Vår psykolog och personalkonsulent hjälpte henne, säger Sven-Eric Söder.

Per Lunqe

Flyktingcamp i Awasard. Folke Bernadotteakademin stödjer fredsarbete söder om Sahara.
Foto: Evan Schneider / FN

”Satte spår”

Hur gör ni när ni samarbetar med andra organisationer, som till exempel Förenta Nationerna, har ni något samarbete med dem angående säkerheten?

– Ja. Vår säkerhetsskyddschef har en arbetsrelation både med FN, EU och OSSE, som är de tre stora mottagarorganisationerna för våra se-

Fakta: FBA & Säkerhet

FBA har stöttat organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i arbetet med att ta fram en handbok om säkerhet i fält.

FBA erbjuder en kurs i skydd mot risker i konfliktområden för sina experter.

FBA samverkar med såväl nationella som internationella organisationer i frågor som rör säkerhet i fält.